

Åklagarna i Nederländerna utgör inte en "verkställande rättslig myndighet" i samband med verkställigheten av en europeisk arresteringsorder, eftersom de kan påtvingas anvisningar i enskilda ärenden av den nederländska justitieministern

I september 2017 utfärdade en belgisk undersökningsdomare en europeisk arresteringsorder mot AZ, en belgisk medborgare, som var misstänkt för urkundsförfalskning, brukande av falsk urkund och bedrägeri. I december 2017 greps AZ i Nederländerna och överlämnades till de belgiska myndigheterna med stöd av ett beslut av Rechtbank Amsterdam (Domstolen i Amsterdam, Nederländerna). I januari 2018 utfärdade den undersökningsdomare som utfärdat den europeiska arresteringsordern en kompletterande europeisk arresteringsorder som avsåg andra gärningar än de som motiverat överlämnandet av AZ och begärde härigenom att de behöriga nederländska myndigheterna skulle avstå från att tillämpa specialitetsbestämmelsen i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.¹ Enligt denna bestämmelse får en person som har överlämnats med stöd av en europeisk arresteringsorder inte åtalas, dömas eller på annat sätt berövas sin frihet av de rättsliga myndigheterna i denna medlemsstat för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades, om inte den verkställande rättsliga myndigheten har lämnat sitt samtycke.² I februari 2018 gav officier van justitie (åklagaren) vid arrondissementsparket Amsterdam (Åklagarmyndigheten i Amsterdam, Nederländerna) sitt samtycke till att utvidga lagföringen i enlighet med den kompletterande europeiska arresteringsordern. AZ åtalades således för de gärningar som avsågs i den ursprungliga och den kompletterande europeiska arresteringsordern i Belgien och dömdes till tre års fängelse.

Det är i detta sammanhang som Hof van beroep te Brussel (Appellationsdomstolen i Bryssel, Belgien), till vilken AZ har överklagat den fällande domen i brottmålet mot honom, ställer sig frågan huruvida åklagaren vid Åklagarmyndigheten i Amsterdam kan betraktas som en "verkställande rättslig myndighet" i den mening som avses i rambeslutet³ om en europeisk arresteringsorder, vilken därmed kan ge det samtycke som föreskrivs i rambeslutet.

Det kan noteras att EU-domstolen redan vid flera tillfällen nyligen har uttalat sig om begreppet "rättslig myndighet", i den mening som avses i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, och närmare bestämt om frågan huruvida åklagare i medlemsstaterna kan anses omfattas av detta begrepp. Domstolen har konstaterat att så är fallet vad gäller den litauiska, den franska, den svenska och den belgiska åklagarmyndigheten,⁴ men inte den tyska åklagarmyndigheten.⁵ Även

¹ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 2009, s. 24).

² Artikel 27.2, 27.3 g och 27.4 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

³ Begreppet "verkställande rättslig myndighet" definieras i artikel 6.2 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

⁴ Se dom av den 27 maj 2019, PF (Litauens riksåklagare), [C-509/18](#) (se även [pressmeddelande nr 68/19](#)), dom av den 12 december 2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg och Openbaar Ministerie (Åklagarmyndigheten i Lyon och i Tours), [C-566/19 PPU](#) och [C-626/19 PPU](#), dom av den 12 december 2019, Openbaar Ministerie (Åklagarmyndigheten i Sverige), [C-625/19 PPU](#), och dom av den 12 december 2019, Openbaar Ministerie (Åklagarmyndigheten i Bryssel), [C-627/19 PPU](#) (se även [pressmeddelande nr 156/19](#)).

⁵ Se dom av den 27 maj 2019, OG och PI (Åklagarmyndigheten i Lübeck och i Zwickau), [C-508/18](#) och [C-82/19 PPU](#) (se även [pressmeddelande nr 68/19](#)).

om samtliga dessa mål rörde begreppet "utfärdande rättslig myndighet"⁶ av en europeisk arresteringsorder och inte begreppet "verkställande rättslig myndighet", anser EU-domstolen att dess praxis på detta område kan användas i detta mål, som avgörs av den stora avdelningen.

Domstolens bedömning

För det första slår domstolen fast att begreppet "verkställande rättslig myndighet", i likhet med begreppet "utfärdande rättslig myndighet", är ett självständigt unionsrättsligt begrepp och att det inte är begränsat till att avse endast domare och domstolar. Detta begrepp omfattar nämligen även de rättsliga myndigheter i en medlemsstat som deltar i den straffrättsliga rättskipningen i den medlemsstaten, agerar oavhängigt när de utför sina uppgifter i samband med verkställighet av en europeisk arresteringsorder, i synnerhet i förhållande till den verkställande makten, och utför sina uppgifter inom ramen för ett förfarande som uppfyller de krav som ställs på ett effektivt domstolsskydd.

För att fastställa innehållet i begreppet "verkställande rättslig myndighet" använder sig EU-domstolen således av de kriterier som den har utvecklat i sin praxis angående "utfärdande rättsliga myndigheter", vilket den motiverar med att dessa båda rättsliga myndigheter har samma ställning och är av samma art, även om de utövar olika funktioner. Domstolen pekar på flera olika omständigheter för att komma fram till denna slutsats. Domstolen betonar att beslutet om verkställighet av en europeisk arresteringsorder, i likhet med beslutet om utfärdande av en europeisk arresteringsorder, ska fattas av en rättslig myndighet som uppfyller de krav som är förenade med kravet på ett effektivt domstolsskydd, bland annat oavhängighetsgarantin. Domstolen anser dessutom att verkställigheten av en europeisk arresteringsorder, lika väl som utfärdandet av en sådan order, kan inskränka den berörda personens frihet, eftersom verkställigheten leder till att den eftersökta personen grips i syfte att han eller hon ska överlämnas. Domstolen tillägger att den verkställande rättsliga myndighetens medverkan, i det skede då en europeisk arresteringsorder ska verkställas – till skillnad från vad som gäller vid förfarandet för att utfärda en europeisk arresteringsorder då de grundläggande rättigheterna skyddas på två nivåer – utgör den enda skyddsnivå som föreskrivs i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder för att säkerställa att den eftersökta personen åtnjuter alla de garantier som gäller då rättsliga avgöranden meddelas.

För det andra slår domstolen fast att det samtycke som ska lämnas för att specialitetsbestämmelsen inte ska tillämpas, oberoende av frågan huruvida den rättsliga myndighet som lämnar detta samtycke ska vara densamma som den rättsliga myndighet som verkställde den aktuella europeiska arresteringsordern, inte kan lämnas av en åklagare i en medlemsstat som visserligen deltar i rättsskipningen, men som kan påtvingas anvisningar i enskilda ärenden från den verkställande makten i samband med sitt beslutsfattande. En sådan åklagare uppfyller nämligen inte de nödvändiga kraven för att betraktas som en "verkställande rättslig myndighet". För att kunna lämna samtycke och således avstå från tillämpningen av specialitetsbestämmelsen krävs nämligen, enligt domstolen, medverkan av en myndighet som uppfyller dessa krav. Detta beslut är nämligen klart avgränsat från beslutet om verkställighet av en europeisk arresteringsorder och medför andra verkningar för den berörda personen än det sistnämnda beslutet. Domstolen framhåller särskilt att det begärda samtycket – även om den berörda personen redan har överlämnats till den utfärdande rättsliga myndigheten – kan leda till att inskränka den berörda personens frihet, i och med att samtycket rör ett annat brott än det som låg till grund för överlämnandet och kan leda till ett strängare straff mot denna person.

I förevarande fall påpekar domstolen att beslutet om verkställighet av en europeisk arresteringsorder, enligt nederländsk rätt, i slutändan ankommer på domstol, men att beslutet att lämna samtycke däremot uteslutande fattas av åklagaren. Eftersom denna åklagare kan påtvingas anvisningar i enskilda ärenden av den nederländska justitieministern, utgör åklagaren emellertid inte någon "verkställande rättslig myndighet".

⁶ Begreppet "utfärdande rättslig myndighet" definieras i artikel 6.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

PÅPEKANDEN: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127